

Ahol az író, ott az univerzum is

– Borislav Pekić nyilatkozataiból –

Hiszek a demokráciában

„Demokratának neveltek. Arra törekszem, hogy demokrataként viselkedjem, és leküzdjem magamban a minden emberben születésétől fogva meglévő, önzésből, hatalomvágyból, hiúságból és rossz tapasztalatokból táplálkozó, majdhogynem antropológiailag meghatározott antidemokratikus tulajdonságokat. Hiszek a demokráciában, amely a legjobb, legalábbis a legelviselhetőbb a rossz rendszerek közül. Hiszek a reális, realista, értelem uralta demokráciában, amelyet a nyilvánosság és választott testületek ellenőriznek, s amelyet megemésít a felebarátunk sorsa iránti szociális érdeklődés és a közösség szükségleteivel kötött kompromisszum, s amely hatékonyan véd minden személyeset, egyénit is, azt, ami a polgári és politikai szabadságot jelenti. Hiszek a parlamentben, mégpedig mint jó anyában, nem pedig mint a nép mostohaanyjában. Hiszek az általános és titkos választásokban, a szabad egyesülés jogában, az eszmék, a munkaerő és a tőke állandó cseréjében, az egyéni sikerben és a jólét iránti törekvésben, a magánkezdeményezésben, a törvény által szabályozott jogban, amelyet a többség akarásával lehet megváltoztatni, miközben folyamatosan gondolnunk kell a kisebbségek léteire is... Hiszek a polgári játékszabályokban...

A demokrácia elsősorban kompromisszumokat jelent. Egyszer kompromisszumot kell kötnünk saját legszebb reményeinkkel és legelragadóbb utópiáinkkal is, és az elérhetetlenből idejében megragadni annyit, amennyit lehetséges – egyébként nincstelenek maradunk, s idővel az is elérhetetlenné válik számunkra, ami lehetséges volt.”

*Részlet a Borislav Pekićtel készített interjúból,
Novosti 8, 1989. június 3.*

Aranyapjú (Zlatno Runo)

„Főművemnek az *Aranyapjút* tekintem.”

Pekić 1974-ben véglegesítette a Njegovanok eposzának koncepcióját a *Bizánci gyűrű*ben.

„Az ókori görög hősök és félistenek utazása hajóval Kolkhiszba az aranyapjúért, amelyet Rhodoszi

Apollóniosz énekelt meg, alapjában véve egy kalandtörténet, és mint minden ilyen történet, a vágyakozásról, a cél elérésére tett erőfeszítésekről és eredményükről szól. Röviden ez a témája az én regényemnek is.”

*Részlet a Boro Krivokapićnak adott interjúból,
NIN, 1987. szeptember 13.*

„Az én *Aranyapjóm* nem hagyományos értelemben vett történelmi regény. Az idő nem kronologikus, lineáris, hanem ciklikus. Meghatározott helyszínek helyett köztes térben játszódik. A regény hét kötetében található történelmi momentumok, Iaszón Argójának kolkhiszi útjától és a trójai háborútól egészen 1941-ig, csak hidakként szolgálnak, amelyek átvezetnek a tapasztalaton túli világba, a mítoszokba, a metavalóságba, az emberi történelem lényegébe és sorsába.”

A hét kötet 3500 oldalán a szűkebb Njegovan családban él az író a Njegovan–Turjaški család 63 tagjának körében, akik az őskori mitikus kortól kezdve, számos történelmi személyiséggel együtt, a Balkán történelmét alakították. Pekić az 1205-ös hadrianoi csatától a II. világháborúig, 1941-ig kutatja az ember és az élet lényegét.

„Az egyetemes kutatása közben, ami fontos számomra, egyáltalán nincs szükségem arra, hogy eltávolodjam a Balkántól, az én lokális irodalmi térségemtől, ihletem forrásától, nyelvemtől, származásomtól és mítoszaimtól. És ahol az író van, ott van az univerzum is...”

*A zágrábi Vjesniknek adott interjúból,
1985. február 1.*